

Tema 5. Undersøgelse af forældres evne til at varetage omsorgen for barnet m.v.

Titel	Undersøgelse af forældres evne til at varetage omsorgen for barnet m.v.
Initiativets formål	Det særlige fokus på de komplekse forældreansvarssager, som det røde spor er udtryk for, vil også komme til udtryk i et fokus på at iværksætte relevante og mere specifikke undersøgelser af forældres evne til at varetage omsorgen for barnet og/eller evner til at indgå i samarbejdet med den anden forælder om barnets trivsel.
Beskrivelse af initiativet	Eksisterende muligheder Der kan efter forældreansvarsloven § 33 og retsplejelovens § 450 b gennemføres en børnesagkyndig undersøgelsen af en familie med henblik på at belyse barnets perspektiv. Efter samme bestemmelser kan der indhentes sagkyndige erklæringer, eksempelvis psykiatriske erklæringer, om forældre i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. En børnesagkyndig undersøgelse skal indeholde en redegørelse for familiesituationen som helhed og fungere som en slags "budbringer" for barnet og videregive barnets synspunkter. Undersøgelsen skal således belyse barnets perspektiv, forældrenes samarbejdsevne og samarbejdsmuligheder. Derudover skal den indeholde et fremtidsorienteret perspektiv i forhold til, hvad der er bedst for barnet. Undersøgelsen kan belyse forskellige temaer, afhængigt af hvad der er relevant i den konkrete sag. Det kan eksempelvis være en vurdering af barnets følelsesmæssige, sociale, færdighedsmæssige og sproglige udviklingsniveau med henblik på en vurdering af specifikke udviklingsbehov og en psykologfaglig vurdering og prognose for forældrenes evne til tage ansvar for og drage omsorg for barnet og imødekomme barnets udviklingsbehov. Et andet tema kan være forældrenes indstilling til at samarbejde med den anden forælder før, under og efter sagen er blevet afgjort. Forældrenes personlige egenskaber (personlighedsdynamik, ressourcer, konfliktområder) og eventuelt psykisk forstyrrelse, misbrug og kriminalitet skal indgå i relation til de enkelte temaer i det omfang, det skønnes nødvendigt i forhold til undersøgelsens opdrag og sagens oplysninger. Muligheden for at indhente sagkyndige erklæringer om forældre blev lovfæstet med ændringen af forældreansvarsloven og retsplejeloven i 2012 som følge af evalueringen af forældreansvarsloven. Det fremgår af forarbejderne til disse ændringer, at hensigten er at understrege muligheden for, at "indhente sagkyndige erklæringer, der – under hensyn til det konkrete barns forhold – fokuserer på en eller begge forældres forudsætninger for at tage vare på barnet". Det fremgår videre, at det "vil særligt være relevant i situationer, hvor en forælders eller begge forældres forhold må antages at være af en sådan karakter, at disse set i forhold til barnets situation eller isoleret set kan begrunde en afgørelse. Indhentelsen af en sådan erklæring vil således også være en metode til at belyse barnets perspektiv." Efter servicelovens § 50 kan der som led i en børnefaglig undersøgelse i det sociale system iværksættes en forældreevneundersøgelse, der er en bred psykologisk undersøgelse af både forældrene og barnet. Undersøgelsen skal afdække det specifikke barns ressourcer, vanskeligheder og dets udviklingsmæssige niveau og behov. På baggrund af en vurdering af det voksne individs ressourcer og vanskeligheder og de eventuelle ressourcer i miljøet, der kan understøtte forældreevnen, foretages en samlet vurdering af forældrenes mulighed for at varetage barnets udviklingsmæssige behov.

Mulighederne i det nye system

De muligheder, der i dag findes i forhold til at gennemføre undersøgelse af forældres evne til at tage vare på omsorgen for barnet, videreføres i det nye system.

Det røde spors fokuserede tilgang til de specifikke udfordringer, en familie har, vil også komme til udtryk i mere målrettede opdrag for de undersøgelser af familiens forhold eller af forældrene, som iværksættes. Dertil kommer, at vigtigheden af at indhente sagkyndige erklæringer om forældres mentale tilstand, når det er nødvendigt, skal anvendes i højere grad under hensyn til karakteren af de sager, der visiteres til det røde spor. Det må således anses for relevant at belyse et eller flere forhold vedrørende en eller begge forældres personlige egenskaber i langt størstedelen af sagerne i dette spor. Der skal ligeledes være fokus på gennem målrettede undersøgelser og bl.a. på baggrund af viden om familien fra det kommunale system at afdække årsagen til chikanerende adfærdsmønstre hos en forælder i forhold til den anden forælder, hvorved denne forælders overskud til at tage sig af barnet påvirkes. Endelig skal det sikres, at der sker en balanceret belysning af begge forældres forhold.

Sagernes karakter i det røde spor gør, at der allerede ved sagens visitation og indledende behandling tages stilling til behovet for iværksættelse af relevante undersøgelser på en mere systematiseret måde, end det sker i dag. Endvidere tilsiger sagernes karakter, at der i tilrettelæggelsen af sagernes behandling er opmærksomhed på vigtigheden af, at relevante undersøgelser iværksættes og gennemføres hurtigst muligt af hensyn til barnets situation.

Denne koordinerende tilgang mellem Familieretshuset og de sociale myndigheder i forhold til belysning af familiens situation i det røde spor vil betyde, at der i det omfang, det er relevant, skal ske en koordination af undersøgelser af forældres evne til at drage omsorg for barnet, bl.a. for at undgå, at der udarbejdes parallelle undersøgelser af forældrenes og familiernes forhold.

Der vurderes således samlet set – med et skærpet fokus på anvendelsen af sagkyndige erklæringer i et nyt system, når det er relevant – at være de nødvendige midler til at afdække forældres omsorgsevne m.v.

Iværksættelsen af undersøgelser m.v. skal tilrettelægges på en måde som fører til en højere kvalitet. Det vil kunne ske på forskellig vis, fx ved at samle iværksættelsen af undersøgelser, herunder udarbejdelse af opdraget for undersøgelsen m.v. hos centrale medarbejdere. På den måde sikres en ensartethed i måden, hvorpå undersøgelserne iværksættes og beskrives.